

Nr 311.

Av herr Nylander, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lantmäteriundervisningens anordnande vid tekniska högskolan m. m.

I proposition nr 124 till innevarande års riksdag angående lantmäteriundervisningens anordnande vid tekniska högskolan har föreslagits bl. a., att åt lantmäteristyrelsen skulle förlänas befogenhet att efter de i tekniska högskolans stadgar uppställda inträdesfordringarna årligen utse ett antal studerande, ej överstigande 20.

Rörande tillkomsten av detta förslag må erinras om följande. Tekniska högskolesakkunniga, som anbefallts verkställa en av 1931 års riksdag begärd utredning rörande lantmäteriundervisningens anordnande vid tekniska högskolan, hade i sitt i ärendet avgivna utlåtande framhållit, att det icke torde vara lämpligt, att antagandet av studerande vid tekniska högskolans fackavdelning för lantmäteri skedde genom annan myndighet eller på annat sätt än beträffande högskolans övriga studerande, dock med det undantag härifrån, att den, som vid lantmäteriundervisningens förläggande till tekniska högskolan redan av lantmäteristyrelsen antagits till lantmäterielev, finge utan vidare vinna inträde i tekniska högskolans fackavdelning för lantmäteri vid början av höstterminen 1932. Med hänsyn till det förhållandet, att de studerande inom lantmäterifackavdelningen praktiskt taget uteslutande komme att vinna sin framtida utkomst inom lantmäterikåren, hade emellertid de sakkunniga funnit nödigt och önskvärt — jämväl för att undvika överproduktion — att lantmäteristyrelsen även i fortsättningen beredd tillfälle att avgiva förslag beträffande det antal studerande, som för varje år borde nyanlagas. Bestämmandet av antalet borde enligt de sakkunniga tillgå på så sätt, att, sedan lantmäteristyrelsen avgivit förslag i ämnet samt yttranden häröver avgivits av tekniska högskolans lärarkollegium och styrelse, avgörandet förbehålles Kungl. Maj:t. — Lantmäteristyrelsen hade i avgivet yttrande över de sakkunnigas betänkande intet att erinra mot de sakkunnigas förslag i fråga om sätt och ordning för antagning av studerande vid den ifrågasatta fackavdelningen för lantmäteri, givetvis under förutsättning att antalet studerande anpassades efter det för statstjänsten beräknade behovet. Tekniska högskolans lärarkollegium hade däremot, med instämmande av högskolans styrelse, i sitt över betänkandet avgivna utlåtande förklarat, att det funne de föreslagna formerna för vinnande av inträde i högskolans fackavdelning för lantmäteri onödigt komplicerade, varför kollegiet föreslagit, att åt lantmäteristyrelsen skulle förlänas befogenhet att efter de i tekniska högskolans stadgar uppställda fordringarna för inträde utse ett antal stude-

rande, ej överstigande 20, vilka av lantmäteristyrelsen skulle garanteras anställning som lantmätare, sedan de med godkända vitsord genomgått undervisningen vid högskolan. De sålunda av lantmäteristyrelsen utsedda skulle anmälas av denna för inträde i tekniska högskolans fackavdelning för lantmäteri senast den 25 augusti varje år. Kollegienämnden hade därefter att bevilja dessa av lantmäteristyrelsen anmälda inträde i sagda fackavdelning. För den händelse att lantmäteristyrelsen något år skulle till inträde anmäla ett mindre antal än 20 studerande, skulle kollegienämnden kunna utfylla de lediga platserna genom att antaga ett i motsvarande grad ökat antal studerande inom fackavdelningen för väg- och vattenbyggnad. — Även *departementschefen* hade funnit de av de sakkunniga föreslagna bestämmelserna väl komplicerade och hade i stället uttalat sin anslutning till det av högskolans lärarkollegium framställda förslaget.

Det lärers få anses principiellt riktigast, att, därest för vinnande av inträde såsom studerande vid en högskola vissa fordringar uppställts av vederbörande statsmakter, det ock bör tillkomma högskolan själv att tillse, att dessa fordringar iakttagas. Detta är en av sakens natur betingad regel i alla de fall, då tillträdet till högskolan står fritt för alla, som uppfylla de härför stadgade krav; så är exempelvis fallet vid rikets universitet. Samma regel tillämpas i regel även i de fall, då tillträdet till en högskola är av utrymmes- eller andra skäl begränsat. Tekniska högskolan antager sålunda själv sina civila elever vid alla högskolans avdelningar; någon befogenhet i detta avseende tillkommer ej exempelvis järnvägsstyrelsen, telegrafstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, kommerskollegiet o. s. v., oaktat en stor procent av de vid högskolan utexaminerade ingenjörerna sedermera vinna anställning vid dessa styrelser eller vid verk, lydande under desamma. Det torde icke finnas något bärkraftigt skäl att i detta avseende förläna lantmäteristyrelsen en företrädesställning gentemot övriga nu nämnda styrelser, en företrädesställning, på vilken lantmäteristyrelsen i sitt över de sakkunnigas förslag avgivna yttrande ej gjort anspråk. Det har för övrigt ej påvisats, att de av de sakkunniga föreslagna bestämmelserna i ämnet skulle vara mer komplicerade än motsvarande bestämmelser att tillämpas vid prövning av ansökningar om inträde till högskolans övriga fackavdelningar; samma svårigheter gälla beträffande alla dessa bestämmelser, svårigheter, som, enligt vad erfarenheten givit vid handen, icke äro oöverkomliga.

Jag anser därför, att utväljandet av elever bland sökande till fackavdelningen för lantmäteri bör företagas av högskolans myndigheter i samma ordning som sker för övriga fackavdelningar, varemot bestämmandet av antalet elever helt naturligt bör förbehållas åt lantmäteristyrelsen. Skulle man finna den av tekniska högskolesakkunniga föreslagna anordningen alltför komplicerad, lär en förenkling lätteligen kunna vinnas på det sättet, att åt lantmäteristyrelsen uppdrages att i god tid, exempelvis före den 1 juli varje år, bestämma det antal elever, dock högst 20, som för nästkommande läsår

bör få intagas i högskolans fackavdelning för lantmäteri, och därom lämna högskolan besked.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen vid bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 124 ville för sin del besluta, att det skall ankomma på tekniska högskolans myndigheter att bland sökande till fackavdelningen för lantmäteri efter stadgade grunder utse elever till det antal, dock högst 20, som lantmäteristyrelsen för varje läsår bestämt.

Stockholm den 7 mars 1932.

Axel Nylander.
